

Szerkesztőség:

Rimaszombatban, Pokorágyi-
uteza 1. szám. Ide intézendő
a lap szellemi részét érdeklő
minden közlemény és levelezés

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: VASÁRNAP.Felelős szerkesztő: **KOMÁROMY ISTVÁN.****Kiadó-hivatal:**

Rimaszombat, Deák Ferencz-u.
8. sz. a. a könyvkereskedésben.
— Ide intézendők a kiadó hiva-
talt illető előfizetés, hirdet-
mény, nyiltér és egyéb felszó-
lalások.

A hirdetés díja:

Egy háromsoros petitsor tér-
fogati 12 fillér.
Többzori hirdetésnél árked-
vezmény.

Nyiltér:

Egy sor 40 fillér

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legzélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.

Vizvezeték, csatornázás.

II.

A víz kiszolgáltatása olyan városokban, ahol már fennáll a vízvezeték intézménye, bizonyos övezetek szerint történik. Ezen övezeteket pedig a népesség területenkénti ritkább vagy sűrűbb eloszlása határozza meg, de még más tényezők is közreműködnek. Forgalmasabb városnegyedekben aránylag kevesebb lélekszámra több mennyiséget kell számítani, mint más, esetleg sűrűbben lakott negyedekben; péld. nálunk az Andrásy-ut ritka házsoraira több vizet kell vezetni, mint a Szijjártó-uteza ösdi, régies tájaira. Fontos e körülmény a csővezetékek méretezéseinél.

Városunkban két ilyen övezetről lehet szó csupán. Az első az, mely magában foglalja a legsűrűbben lakott részeket, ahol legtöbb a nagyobb épületek száma, több az uri lakás (ez is a vízfogyasztásra lényeges). Ez a része, övezete a városnak körülbelül azon városnegyedre terjed, melyet a Kossuth-, Jánosi-, Hunyadi-, Forgács-, Ferenczi- és Szentpéteri-utczák vesznek körül s a melybe beleesik két elsőrendű fogyasztó hely: az Erzsébet-ter és a Tompa-ter. — Ezen utczák határain kívül eső városrészek lesznek a második övezetbe beosztva, melyeknek vízfogyasztása mérsékelt.

Közintézetek, uri lakóházak önként és nagyon szívesen veszik magukra a bevezetés terhet, mert nagy nyomástól szabadulnak meg, ha elvetik a vízhozdatás gondját. De kisebb házakba is kérni fogják igen sokan a bevezetést.

A kiszolgáltatás is ehhez képest háromféle lehet: közcsapok, kisebb közcsapok egyes érdekcsoportok használatára és magáncsapok

A közcsapokat minden utcán kellő számban szükséges elhelyezni, és pedig olyan távol-

ságban, hogy utczaöntözésre és tűzveszély esetére két szomszédos csap sugara még egymást érthesse. E csapok zártak, a közönség részére hozzáférhetetlenek lesznek. Egyes helyeken azonban nyitott csapokat is kell felépíteni; így utcasarkokon, forgalmasabb helyeken, a piacon, vasutnál, szóval olyan helyeken, hogy könnyen hozzáférhető legyen azok számára, kik nem magáncsapokból akarnak bármi cselra is vizet nyerni. E csapok automatikusan záródjanak, hogy sok vizet ne veszítsenek hanyagság vagy rossz akarat, gondatlanság folytán.

Vannak városunkban, de különösen annak régi módi negyedeiben udvarok, a hol 3—4, de nem ritkán 7—8 lakóház áll, nagyjából szegény, iparos vagy földműves, napszámos emberek háza. Itt valószínűleg meg az említett privát-közcsapok, minden udvar számára 1—2. — Ez által megtakarítják a bevezetések anyag és munkadíjának feleslegét s mégis a csap mindenki számára az udvaron közvetlenül rendelkezésre áll.

A magáncsapok egy-egy magános köz- vagy magánlakóház vízszükségletét fedezik s hasznos és legzélszerűbb voltukat senki előtt sem szükséges bizonyítani.

A bevezetés költségei természetesen különféle uton-módon fedezhetők, de legzélszerűbb azok beépítését hozzávenni az általános vízvezeték beruházás költségeihez. Így ez a teher tulajdonképpen a város terhet képezi azaz a közönség nem direkt járul a bevezetés költségéhez, hanem a vízdíjakban fizeti be indirekte a város befektetését. Így van ez minden nagy városban, s a kisebbek tulnyomó részében is.

Ez az eljárás ugyan igazságtalan annyiban, hogy a ki nem tart igényt privátcsapra, hanem a közcsapokból akar ingyen vizet nyerni: szín-

tén viseli a rá eső terhet, de viszont előnyös azért, mert miután direkt fizetés nem jár érte, mindenki, még a szegényebb osztály is bevezeteti házába a vezetékét.

Ami most már az általános vízvezeték kérdéséről, említhetem, hogy a legfontosabb tényező, az állandó vízmennyiséget szolgáltató subjektum, megtalálhatott. A mennyiben e forrás szolgál a tervek bázisául, a kérdés a következő beruházásokkal oldható meg.

Szükséges elsősorban tudni azt a körülményt, hogy a forrás a város felett körülbelül 108 m. abszolút magasság különbséggel, s a város középpontjától körülbelül 11.50 km. távolságban fakad. Ez azt jelenti, hogy egy körülbelül 12 km. csővezeték segítségével a víz akként hozható le a városba, hogy még a legtávolabbi helyen is lesz 30—40 m. ugrása, ami tűzoltás és locsolás szempontjából rendkívül fontos. Tudvalevő dolog, hogyha semmi akadály sem lépne fel, a vízszintje itt is 108 m. magas volna. — Azonban több akadály áll elő; ilyenek a csősúrlódás, a csövek kanyarulataiban a görbületi ellenállás az úgynevezett megindítási veszteség, mely akkor áll elő, midőn a vízmedenczét elhagyja, s mely minden elágazásnál megismétlődik, továbbá a csőszűkülésnél fellépő akadály amelyekhez még hozzájárul, hogy hőmérséklet emelkedéssel az összes ellenállások növekednek — mindezek az akadályok következménye az, hogy már a kifolyás helyén a vízszint nem áll oly magasan, mint a kiindulási vízszint, vagyis: magasságot veszít a vezeték. Ezen vesztett magasság azonban a tervezés kezében van letéve, mert mindezen ellenállások a tervezés szerint növelhetők vagy csökkenthetők, szóval a tervek már készülhetnek úgy hogy benn a városban például a víz felszökése 5—10—20—30 stb. méter le-

TÁRCZA.

Rimaszombattól — Nürnbergig.

(Utí benyomások.)

V. A bajorok között.

— Irta: Dr. VERES SAMU. —

Az így odavetett kép alig nyújthat fogalmat az olvasónak azokról a benyomásokról, melyeket a gyönyörű vidék szemlélete kelt az utazóban. Hiába! A szó mindig csak szó marad s bár elismerem, hogy a költészet, mint minden művészetnek összege és koronája az emberi fantáziát oda vezeti a hova akarja, szerkeszt, kidomborít, színezt, de az által, hogy eszményit mégis többet nyújt a valónál; ellenben, ha e művészi követelményről lemond: még a valót sem tudja elképzeltetni. Szerintem Königssee azon természeti képek közét tartozik, melyekhez a költői fantasia nem nyulhat a nélkül, hogy magának a képnek rovására eltérbe ne tolja mind azokat a művészi eszközöket, melyekkel a képet megrajzolja. Azért ajánlom azt mindenkinek, a ki e képen a tiszta valóságot akarja látni: ne sajnálja a tavon végig csónakázni.

Az ut mindössze négy óra hosszúra tart; bajor hegyi parasztok — férfiak, nők — eveznek, esendesen hallgatagon, hogy a turista lelkét az ábrándozásból ki ne zökkentsék. A jobbról-balról égbe nyuló kőhegyek, melyeknek alja imitt-amott kapaszkodó alacsony növényű fenyő ligetekkel van zomácsolva, a nap állása szerint vetnek árnyékokat a tó vizére. A ünnepélyes esendben csak az evező csapások halk csobogása az egyetlen zene, mely méginkább elringat. Itt egy hatalmas sziklamell, amott egy mély szakadék, távolabb a keskeny vizesés szalagja, mint egy óriási ezüst kigyó, fölötté fantasztikus alakú kiszögellések, imitt-amott egy-egy árnyékos pagony, melyeknek zöld bársony terítője pihenésre esábit, a kő és hőtörmelékekkel borított szurdok hideg lehelletével, valamely szerencsétlenül járt turista halálát jelző kereszt a sziklára festve: ezek képezik a tó változatos-ságát a idezik elő hangulatunknak ama skáláját, melyen átmenyünk. Aztán ott a hol a tó két partján kidülledő kőmellek leginkább megközelítik egymást, az evező pa-

rasztok főnöke elsüti pisztolyát s a hatalmas durranásra minden oldalról visszafelelesnek az ércfalak. (A primitív szerkesztő flintát jó pénzért meg akartuk szerezni — kuriozumként — de a csónakos oly makacsul ragaszkodott az ő durrantó szerszámjához, mintha ez volna egyedüli kincse.)

Nem tartom egészen mellékes dolognak a hangulat szempontjából azt sem, hogy a St. Bartholomae kolostor udvarán néhány árnyékos vető fa aljában terített asztalok várják a lelki gyönyörűségekből elfáradt utazót. Lehet, hogy e hely kellemetlen idő esetén tulságosan, talán visszataszítóan zord; s el sem tudom képzelni, hogy télen, vagy zivataros sötét éjen minő sejtelmek, vagy épen kétségbeesítő érzelmek lehetnek annak a kit a kényeszerűség, vagy a szenvedély ide kerget: de ez a gyönyörű nyári délután, melyet ide e kirándulásra megnyertünk: kedvessé, nyájassá és vonzóvá tette előttünk ezt a szép természeti képet, a nélkül, hogy máskülönben zordon fenségéből vesztett volna. Csak az Obersee örzi meg teljes zordonságát még a legkedvezőbb idő mellett is. Ez a tó igazi katlan, melynek szirtfalain nincs semmi élet, — hideg kő csupán, melyet hasztalan csókolgat a napsugár s egyedüli barátja a szél és a hó, — a tó vize esendes, nem zavarja föl a szél, messze nyuló tükörén nincs egyetlen fodor . . .

Azt mondják, a kik sok féle kalandozásaik folytán sok tapasztalatot szereztek, hogy az ember, ha valamely táj szépségében igazán akar gyönyörködni, csak gyalog utazzék, mert a vonat ablakain kitekintő utas szemek előtt gyorsan vonulnak el a mozaik szerűen egymás után sorakozó képek s még a kocsiiban sem lehet annyira ura a szabad kilátásnak s a zavartalan élvezeteknek, mint gyalog. Ezt az igazságot mi is kitalasztaltuk, midőn a leszálló alkony e kedves völgy ethagyására kényszerített. Gyönyörű szép uton tértünk vissza Berchtesgadenbe, mely mindenütt a völgy mélyén vezetett végig s az utig lenyúló fenyő erdők aljában csinos kerteskékek körül vett nyaralók tarkítják. Az egész völgy felett az öreg Watzmann és családja állott őrt s mi nem bírtuk levenni szemünket hófehér szakálláról. Azután bevéstődött képe a lelkünkbe annyira, hogy hosszú idők multán is, talán örökre, ott lesz az alakja ennek a jó-ságos tekintetű öreg hegynek . . .

A Königssee egész környezetével egyik legbájosabb

költeménye az örök természetnek, melyen a legnagyobb művész őseréje évezredekig dolgozott, de megis alkotta úgy, hogy még évezredekig szolgálhat az emberi lélek gyönyörűségére a nélkül, hogy megragadó színeiből egy esetvonásnyit elveszítene. Kézrel fogható valóság, melynek nincs szüksége arra, hogy a költői fantasia fölékesítse.

Másnap bucsút mondtunk az Alpok vidékének, hogy bele vegyüljünk a nagy világ forgatagába. A mit eddig láttunk, az a teremtés remeke volt, melyhez az ember a maga művészetével csak annyiban járult, hogy tudása és a legnagyobb nehézségeket legyőző munkája által gyönyörűségeket hajhászó lelke számára látni valóul meghódította azt, a mit a természet őseréje csak önmagának szánt. Es miután a műveltségnek e hódítványait végig élveztük: elmentünk oda, a hol a természet csak mostoha kézzel munkálkodott s mind az a miben a szem és a lélek gyönyörködik: kizárólag csak emberi productum. De vég eredményében ez is az örökké való Isten lelkének ihletéből származott.

Nem lehet kétségbe vonni, hogy a legnagyobb művész a természet s az ember még legtökéletesebb alkotásaival is csak halvány utánzója annak, a mit ő már ősidőktől fogva megalkotott. És ebben nincsen semmi csudálni való; hiszen oly eszközökkel s oly hatalmas erővel dolgozik, melyek az embernek teljes egészében soha sem fognak rendelkezése alatt állani. Ezen erővel és eszközökkel évezredekig csiszol, formál, míg létrehozza alkotásait; ellenben az embernek bármily hosszú legyen is az élete, az örökkévalósághoz képest: csupán egy rövid szempillantásnyi ideje van arra, hogy a természettől kölcsön vett erők egy miriádnyi részecskéjével megalkosson valamit a — mulandóság számára. De az az alkotás, ha abba az Isten lelkéből egy szemernyi jutott, nekünk mégis becses. Becses, mert élvezetessé teszi s nemes tartalommal tölti meg azt a szempillantást, melyet életnek nevezünk. Ez a nemes tartalommal megtöltött élet nem is vész el egészen nyom nélkül, vagy legalább is többé válik egy szempillantásnál. Hiszen az emberi alkotó művészet maradványai között vannak több ezer éves alkotások. Homerosz csaknem 3000 év óta fekszik sirjában, de a művészetben ma is tanítómesterünk, Pál apostol lelke tizenhatszáz évszázad óta él és melegít a keresztény hívő kebelben — és hol van az megírva, hogy Homért és Pál

gyen. Ebből ránk nézve csak az a fontos, hogy a kérdéses forrás mindenféle szivattyútelep alkalmazása nélkül maga szállíthatja városunkba akár mely magasságra vizet.

A probléma ilyen módon való megvalósulása előnyösebb tehát azért, mert üzemi költsége évenként rendkívül kicsiny, úgy szólván csak a város belterületén folytonosan szükséges vezeték javításokra van utalva. Ellenben a hosszú vezeték a beruházásokat teszi nagygyá. Költséges maga a csővezeték, hosszúsága miatt, de költségesek a műtárgyak is, péld. forrásház, medencék stb.

A forrásház a forrás helyén épül s tulajdonképpen egy nagy gyűjtőmedence, melyből a vezeték kiindul. Az előzményekből nyilvánvaló, hogy a napi vízfogyasztásnál körülbelül 25%-kal kell többet befogadnia, sőt hogy minden üzemi zavar elkerültesse, még 1—2 napi vízmennyiséget is tartalékol magába fogadhatson. Nagyságát még megszabja az a körülmény is, hogy időnként tisztítani kell; újabban e nehézséget úgy oldják meg, hogy a medenczét egy zsiliptábla segítségével két részre osztják s míg az egyik fele tisztítódik, a másik addig üzemben áll. Hogy tehát üzemi zavar elő ne állhasson, e félmedenczének kell akkorán lenni, hogy a napi fogyasztást győzze, vagyis e szempont figyelembe vételével a medence a rendszernek kétszeresére, vagy másfélszeresére tervezetik. Mint műépítmény, a város közelében elhelyezett ellennyomó, tartalékmedence, melynek legcélszerűbb helye az „akasztó-hegy”, ahol föld alá süllyeszteszik, mint pl. a budapesti új gellért-hegyi medence. — Ezzel aztán az összes beruházások meg vannak. Nagyon hozzávetőleg e megoldás 220—250,000 koronába kerülne.

A megoldásnál azonban van egy nagy nehézség, t. i. e forrás idegen területen fakad; malmokat hajt, réteket öntöz, tehát megszerzése magánérdekbe ütközik. Remélhető azonban, hogy a békés megegyezés sikerül megfelelő kártalanítás fejében, ami természetesen szintén a vízvezeték beruházási költségeihez lesz számítandó.

A másik megoldása e nagy kérdésnek a fűrt kútvonal alapul. E rendszerrel mély kútvonal csatoltatnak egy központi kút köré, vagy mellé. A kútvonal vize 30—50, esetleg mélyebb helyekről származik s szivattyútelep nyomja fel az összegyűjtött vizet egy nagy medenczébe, mely aztán az egész várost ellátja vízzel.

E megoldás ez idő szerint még nagyon problematikus. Nincs olyan fűrtási eredményünk, melyre támaszkodni lehetne. Ennélfogva kutató fűrtásokat kellene létesíteni több helyen, különféle mélységekre, hogy a rétegezés geológiai alakulását megismerhessük. Ilyen források még tudtommal, megyénkben, de különösen a Rimavölgyön nem voltak. A fűrtások eredménye nemcsak minket érdekelne hanem országos értékkel is bírna, mert még mint említém, e völgyek a geológusoknak is ismeretlenek. A Rimának van szép vizgyűjtő területe, ennélfogva altalajvizekben gazdagnak kell lennie; meg is van reá mindenben

apostolt egy ezred év múlva nem fogják épen úgy ismereni és becsülni, mint ma? Hol van az megírva, hogy a 14. és 15-ik század nagy szellemei, kik az építő, festő és képzőművészeti terén a világot teremtő Isten munkáját vállalták magukra, a közel jövőben, vagy évszázadok múlva, értéktelen semmikké fognak változni? És nekünk — embernek nevezett hangyáknak — ama szűk határok között is, melyeknél első és utolsó lehellettünk kebelünkben kiszakad, örök élet jutott osztályrészünkbe. Ha koponyánkban eszmék pattannak ki, ha kifejezésre jutott érzelmeink a népek millióinál meghallgatásra és rokonszenvre találnak, ha késő századok megértik és átérzik azt, a mi lelkünkben kiáradt: nekünk az a száz vagy ezredév, a meddig az eszméink élnek, ép annyit jelent, mint a természet ős erejének a milliói.

Ezért bármily fenségesek is előltünk a természet alkotásai: helyet kérnek lelkünkben azok is, melyeket az ihletett emberi fantázia hozott létre. Hiszen az ember lelkében is van valami az Istentől. A tudás és a szép utáni vágy, — az erő, mely vágyainkat akarattá érleli, a productumok, melyeket az akarattal létrehoz, mind abból a lehellettől származtak, melylyel az Isten az embert megajándékozta. És ha becsesek és bámulatba ejtők azok az alkotások, melyek az idő, a tér s az együtt működő erők végtelensége folytán keletkeztek: nem kevésbé becseseknek kell lenniök azoknak is, melyek a gondviselés által szűkre szabott idő és tér korlátai között a véges emberi értelem munkássága folytán jöttek létre.

Csakis e felfogással lehet megnézni a bajor királyi kastélyokat s a müncheni gyűjteményeket; mert a ki az egyikben csak az összehalmozott mesés kincseket, a másikban csupán a képek színvegyülékét keresi és látja anélkül, hogy az alkotó művészen valaha lakott isteni szikrát is fölfedezné: az jobban teszi, ha Berchtesgadenből visszatér s az élvezetek keresésében kizárólag csak arra szorítkozik, a mit a magas hegyvidékek tájképei nyújtanak. Miért látogatná meg Chiemeiseit, ezt az előbeniek után egyhangúnak és unalmasnak tetsző sík vidéket, — miért keresné föl a Herreninselt, melyen a nőgyűlölő II. Lajos királynak csoda számba menő palotája fölépült? Hiszen azok a pazar kincsek ugy is hidegen hagynak.

(Folyt. köv.)

a reményünk. Azonban váratlan felfedezések állhatnak elő, azt nem tudhatja senki előre.

Ezen alternatívánál tehát befektetésekhez tartoznak a kutak rendszere, a szivattyútelep, egy ellennyomó medence s a csővezeték. A beruházások olcsóbbak, mint az első esetben körülbelül 180000 kor. rúgnának: de az évi üzem, a szivattyútelepeknek éjjel napal üzembe tartása igen nagy. Ugyhogy előleges számítások szerint amit az első esetben, a forrás felhasználásával elfizetne a város tökében, ugyanazt fizetné a második esetben, fűrt kutaknál, évenként kamatokban tehát a két megoldás közt anyagi tekintetben különbség alig lesz. Megemlítem még, hogy mindkét esetben a csővezeték közutak alatt, árvízmentes helyen rakható le, tehát sem kisajátítás, sem szolgálat e szempontból nem szükséges.

A forrásvíz megoldásánál már minden feltételünk megvan, a fűrt kutak rendszerénél pedig lehetőleg még ez évben megkezdődnek a fűrt kutatások, s csak azok befejeztével válik minden szempont tisztázzottá.

Hogy a két megoldás közül melyiknél állapodnak meg az ebben illetékes fórumok, előre nem tudhatjuk. Igaz, hogy városunknak nagyok a terhei. Azonban igaz az is, hogy a vízvezeték minden városban produktív vállalkozás, mindennél haszonnal dolgozik. Ennélfogva tehát nem szabad itt a választásnál anyagi tekinteteket fontolgatni, mert a különbség ugyanis csak a kettő között. S ha már most tekintetbe vesszük, hogy az a forrásvíz absolute bakteriummentes, kitűnő ivóvíz, s fentartása mibe se kerül: míg a fűrt kutaknál fertőzés mindig előállhat s évi üzeme az anyagiak mellett még erkölcsileg is súlyos terhet ró a városra, — azt hiszem, az első megoldást kell olyannak tekinteni, mely Rimaszombat érdekeinek teljesen megfelel.

Meg kell tehát a lépéseket tenni a gyors megvalósításra, mert az csak anyagi, erkölcsi és köztisztasági, közegészségi előnyökkel jár a városra. Ime, Sopron város a napokban vette át vízvezetékét, mely addig részvénytársaságé volt, 950800 koronáért, s bizonyára nem azért, hogy az eddigi praxistól eltérve, ráfizessen. Igaz ugyan, hogy 33000 lélek gondozása nagyobb áldozatokat követel, mint 6000-é, de a lélekszám mint tudom, ugyanazon arányban áll, mint a két város gazdagsága. Ezt a köztudomású tény, t. i. a vízvezeték jövedelmezőségét különben nem is szükséges igazolnom, elég csak, ha rámutatok. Más dolog már a csatornázás, amely elvesztett befektetés, s a melyről, mint városunknak szintén egyik legégetőbb kérdéséről s annak mikénti megoldásáról legközelebb mondom el megjegyzéseimet.

György Lajos.

Putnok ünnepe.

Gyönyörű őszi verőfényes nap viradt Putnok városára szeptember 28-án.

Hármas ünnepet hirdetett a városház ormára tűzött büszke nemzeti színű lobogó, a melynek színeibe lelkesedéssel vegyült belé Putnok közönségének odaadó közreműködése és vendégszeretete.

E napon nyílt meg a vármegyei gazdasági egyesület által gondtal és nagy munkával rendezett gyűlési kiállítás, a mely körül az érdem nagyrésze Walther Gyula kiállítási elnököt és Dr. Lakner László gazdasági egyesületi titkárt illeti.

Ez emlékeztető napon ünnepelte ugyancsak Fekethe Nándor ottani gyógyszerész gyógyszerészeti működésének 50 ik évfordulóját, a mely alkalomból az orvosközség és orvosgyógyászati egyesület is itt tartotta közgyűlését.

Az ünnepség a kiállítás megnyitásával vette kezdetét, melynek és a hármass ünnepélynek lefolyásáról a mennyire az idő rövidsége folytán lehetséges volt, a következőkben számolunk be:

Már a reggeli órákban érkező vonatok hozták a megnyitásra sereglő előkelőségek és érdeklődők sokaságát, kiket a város előjárósága s a társadalmi derék emberekből álló figyelmes rendezőség fogadott, már a vasúti állomáson s hosezú kocsik sorokba igazodva kalauzolt be a városba.

A hivatalos előkelőségek a gróf Serényi Béla vendégszerető házában elköltött reggeli után pontban 9 órakor, a programmszerű időben vonultak a kiállítás céljaira berendezett városházára, hol dr. Lakner László gazdasági egyesületi titkár fogadta és szívélyes szavakkal kérte fel Kubinyi Géza egyesületi elnököt a kiállítás megnyitására. Erre Kubinyi Géza elnök a töle megszokott készséggel esetenként az egyesület úttörő munkásságát s a kiállítás célját és rendeltetését, meleg hangon üdvözölte az eszme kivitele körül az egyesületet támogató Hámos László főispánt, Bornemissza László alispánt, gr. Serényi Béla tiszteletbeli elnököt, Szentiványi Árpád képviselőt — s a kiállítást megnyitottak nyilvánította. A fent említett jelenlévő előkelőségeknek az üdvözlésre elhangzó köszönő s a meleg érdeklődésről biztosító szavai után a meghívottak az egyesületi titkár vezetésével a kiállítás megtekintésére indultak s ugyanakkor a kiállítás ajtái a nagyközönség számára is megnyitottak. A hivatalos egyének között ott láttuk még Szentmihály Béla és Osváth Dániel főszolgabírákat, Basilidesz Gusztáv jolsvai és dr. Kovács László rimaszombati polgármestereket, Fekete Pál földmives iskolai igazgatót, Marikóvszky Géza Coburg hercegi uradalmi főintézőt, a tanító testületet Drusner György tanfelügyelő

vezetése alatt, Szabó Elemér gazdasági tanácsost s még számos egyet és község képviselőjét.

Fekethe Nándor ünneplése.

A kiállítás megtekintése után a vendégek a jubiláló Fekethe Nándor vendégszerető házat keresték fel.

Itt Hámos László főispán vezetésével a tiszteltek az urak, köztük: gróf Serényi Béla orsz. képvis., Bornemissza László alispán, Szentiványi Árpád orsz. képvis., Putnok Mór orsz. képvis., Drusner György kir. tanfelügyelő, dr. Meskó Miklós várm. főorvos, Szentmihály Béla főszolgabíró, Osváth Dániel főszolgabíró, Kubinyi Géza gazd. egyt. elnök, Szemán Endre prépost-plébános, dr. Kovács László rimaszombati polgármester, Komáromy István tb. főszolgabíró, Lengyel Iván arvasz. úlnök, Batta György vm. aljegyző, Palm Nándor kir. főállatorvos, itj. Kubinyi Géza tb. szolgabíró, Horváth József, Zombory Géza huszár főhadnagy, Gruner Lipót, Komoróczy Miklós tanár, Walther Gyula, Fodor Gusztáv, Nagy Elemér főszolgabíró, Csizsár László, id. Lokcsánszky Lajos stb.; a kir. tanfelügyelő vezetésével a vármegyei tanító egyesület: Törköly József, Kathona Géza, Jurin Samu stb., számos gazdasági egyesületi tag és Putnok város értelmisége. A főispán magas szárnyalású beszédben üdvözölte.

Ugyanakkor a kir. tanfelügyelő a tanító egyesület élén e nevében tartott lendületes beszédet.

Fekethe Nándor mindkettőre meghatottan válaszolt. Majd d. e. 11 órakor a „Vám” vendéglő nagy termébe gyülekeztek, hol a város képviselőtestülete a jubilans tiszteletére díszközgyűlést tartotta.

Laczkovich Lajos községi főbíró megnyitotta a közgyűlést, melynek egyetlen tárgya volt a Fekethe Nándor érdemeinek méltatása, melyet Inczédy Béla adott elő szépen és szónoki lendülettel; felsorolva hűen mindazon hervadhatatlan érdemeket, melyeket a jubilans 36 évi működése folyamán szerzett. — Üdvözölte az ünnepelt Putnok város közönsége nevében Soffer Jenő képviselőtestületi tag, majd a takarékpénztár, melynek nevében Kálniczky Endre lelkész 1000 koronás betéti könyvet adott át, mint alapítványt, a jubilansra bizván a kamatok hova fordítása feletti intézkedést.

A déli órákban részint gróf Serényi Béla, Hönsch Ede, Farkas Gyula úri háznak voltak szívesen látott vendégei, — részint a putnoki fürdő árnyas fái alatt gyülekeztek kedélyes ebédre, mindentűt érezve a putnokiak figyelmes gondoskodását.

A délután újra a kiállítás nézegetésével tölt el, melyről elmondhatjuk, hogy kicsiben egyike volt a vidék kiválóan sikerült kiállításainak.

Az orvosközség és orvos-gyógyászati egyesület közgyűlése.

A jubilans Fekethe Nándor tiszteletére rendezett ünnepségek keretében méltán előkelő helyet foglalt el a vármegyei orvosközségének és gyógyszerésztestületének részvétele. E komoly és tekintélyes testület, mely mindenkor hivatása magaslatán áll, az intéző körök beillesztették Putnok város társadalma által a jubilans tiszteletére rendezett ovációk sorozatába, s a doktorok és gyógyszerésztársak szívesen vették ki részüket az ünnepségből.

Legtöbben érkeztek az orvosok és gyógyszerészek délután, s az impozáns bevonulás után megtekintették az érdekes kiállítást, majd a kaszinó helyiségébe vonultak, hol Dr. Löcherer Tamás az orvosközség és orvosgyógyászati egyesület régi érdemes elnöke csakhamar elfoglalta helyét és meleg szavakkal köszöntötte a szép számmal egybegyűlt tagtársakat, s különösen szívélyesen üdvözölte a szomszéd Borsodmegyéből megjelent Dr. Egri Miksa miskolci orvost és Balogh Gy. gyógyszerészt.

Ott voltak: Dr. Fodor Béla járásorvos (Rimaszombat), Dr. Gaál Gusztáv járásorvos (Tornallya), Dr. Grossmann Nándor (Putnok), Dr. Hujcsy Sándor körorvos (Rozsnyó), Hello János gyógyszerész (Kokva), Dr. Hensch Géza városi orvos (Jolsva), Dr. Kármán Aladár kórházi oszt. orvos, Kishonhy József gyógyszerész (Rimaszombat), Dr. Krecs Gyula bányaműorvos (Vashegy), Lamos Lajos gyógyszerész (Rimazséc), Dr. Lichtschein Adolf vasuti orvosi tanácsadó (Rimaszombat), Dr. Maurer Arthur járásorvos (Rozsnyó), Dr. Meskó Miklós megyei tiszt. főorvos (Rimaszombat), Dr. Molnár Ferenc körorvos (Rimazséc), Pazar Andor főorvos (Rimaszombat), Dr. Sigmund József kórházi oszt. orvos (Rimaszombat), Schwarzs Ármán községi orvos és Dr. Urszanyi Gyula bányorvos (Putnok), Dr. Zehery István kir. törvényszéki orvos (Rimaszombat), továbbá Palm Nándor főállatorvos (Rimaszombat) és Kertész Lajos állami állatorvos (Putnok), vendékként Dr. Egri Miksa orvos szanatoriumtulajdonos és Balogh Gy. gyógyszerész Miskolcra, Putnok Mór orsz. képviselő, Nagy Elemér főszolgabíró, Dr. Kovács László polgármester, Törköly József, Kathona Géza Walther Gyula, Csizsár László, Alitisz Pál stb.

A gyűlés elején mindjárt megemlékezett az elüklő dr. Löcherer arról, hogy az összejövetel egyik főcélja a gyógyszerészeti pályán 50 év óta működő Fekethe Nándor ünneplése s épen azért egy küldöttséget kért fel a jubilans meghívására, azonban a deputáció alig indult el, az ajtóban találkoztak az ünnepelttel, kit lelkes éljenzéssel fogadtak az egybegyűlték.

Dr. Löcherer ezután lendületes, szép beszédben üdvözölte Fekethét, kinek működését hivatása és a társadalom terén méltó, elismerő szavakkal emelte ki; becsületességét és pontos ügyszeretét dicséret szavakkal méltatta, hangsúlyozta, hogy milyen nehéz a közegészségügy és a nagyközönség szolgálatában tisztességel megfutni a rögös pályát s hogy Fekethe a gyógyszerészeti pályán általános becsülés és tisztelet által környezve érte el félszázad után ez állomást, melyről nyugodtan tekinthet vissza — azt igazolja a társadalom, a vármegye közönségének impozáns megnyilatkozása és lelkes ünnepelése. Nagy tetszéssel fogadott ünnepi beszéde végén az orvosgyógyászati egyesület jó kívánságát tolmácsolta szép szavakkal.

Fekethe Nándor meghatva mondott köszönetet az ovációért s kérte továbbra is kartársai s az orvosi kar barátságát és mindenkor tapasztalt meleg szeretetét.

Ezzel a közgyűlés ünnepi részét ért s a szak-

Ó Felsége a király nevében!

A rimaszombati kir. járásbíró mint büntető bíróság a btkv. 260. §-ában meghatározott rágalmazás vétségével vádolt Hubay Miklós elleni büntetőben a Salzmann Ottó ügyészségi megbízott által emelt vád fölött dr. Majthán Arnold joggyakornok jegyzőkönyvvezető részvételevel 1903. évi november hó 30-án megtartott nyilvános tárgyalás befejezése után következőleg **ítélt:**

Hubay Miklós született 1846. évi december hó 6-án Hubón, rimaszombati lakos, nős, gyermekes, ev. ref. vallású, vagyonos, gyakorló ügyvéd, vádlott bűnösnek mondatott ki a btkv. 260. §-ában meghatározott rágalmazás vétségében elkövetve az által, hogy folyó évi febr. havában dr. Cziner Miksa ügyvédet a miskolci kamaránál feljelentette és ellene fegyelmi eljárást kért, a folyó évi február hó 22-én a „Gömöri Hírlap“-ban foglaltak miatt és dr. Cziner Miksa a fegyelmi eljárás folyamán a terhére rótt vád és következményeinek súlya alól fel lett mentve s ezért a btkv. 260. §-a alapján (1) egy havi fogházra ítéltetik.

Köteles vádlott sértettnek 40 koronát utánjárás címén az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 15 nap alatt s végrehajtás terhe mellett megfizetni;

nemkülönb a felmentendő rabtartási költségeket a m. kir. államkincstárnak az 1890. 43. t.-cz. 9-ik §-ában jelzett módon megtéríteni.

Ezen ítélet jogerőre emelkedése után egész terjedelmében a „Gömör-Kishont“ című hetilapban vádlott költségén közöltetni rendeltetik.

Indokok: Sértett azon panasszal élt a kir. járásbírósnál, hogy őt vádlott a miskolci ügyvédi kamaránál feljelentette és ellene fegyelmi eljárást kért azok miatt, a mik a „Gömöri Hírlap“ február hó 22-én megjelent 8-ik számában sértettéről közöltettek. Az ügyvédi kamara sértett nyilatkozata után megszüntető végzést hozott, a mely ellen vádlott a m. kir. Curiahoz felebbezéssel élt, azonban a Curia a kamara végzését helyben hagyta, s így sértett vádlottnak a Btkv. 260. §-ában meghatározott rágalmazás vétsége miatti elítélését kérte.

Vádlott tagadta a terhére rótt vádat és azt adta elő hogy ő mint társadalmi hatalmasság közérdekből tette a feljelentést, hogy az ügyvédi kamara nem oly hatóság, mint a milyen hatóság a Btkv. 260. §-ában foglaltatik, hogy ő jóhiszeműleg cselekedett, hogy a jelen esetben legfeljebb az ügyvédi rdts. 94. §-a szerint lehetne eljárni, felmentését kérte. Azonkívül kérte az ügyvédi kamarától az eredeti iratok továbbá az ebből sértett és a „Gömöri Hírlap“ szerkesztője Náray J. Albert közötti sajtó perre vonatkozólag iratok beszerzését és a jóhiszeműség igazolására tanukat jelentett be.

Tekintettel azonban arra, hogy vádlott a feljelentésben egész határozottan fegyelmi eljárást kért sértett ellen, hogy ezen feljelentésben a közérdekről és arról, hogy vádlott ezt az ügyvédi kar tekintélyének megóvása végett tenné, egy szóval sincs említve, sértett ellen pedig a fegyelmi eljárás elrendelve, megindítva és megszüntetve lett.

Tekintettel arra, hogy az ügyvédi kamara sértettre nézve hatóság, és az ügyvédi rdts. 94. §-a pedig a melyre a vádlott hivatkozik, jelen esetben meg nem áll, mert hiszen erről csak akkor és csak a kir. törvényszékkel lehetne szó, ha az ügyvédi kamara sértettet vétkesnek találta volna, tekintettel továbbá arra, hogy a vádlott által hangoztatott közérdek és jóhiszeműség sem állhat meg, mert vádlott az ügyvédi kamarai megszüntető végzést a m. kir. Curiahoz is megfelebbezte akkor, a midőn ezt megelőzőleg a rimaszombati ügyvédek kara sértett ügyét megvizsgálva „Gömör-Kishont“ című f. évi február hó 26-án megjelent heti lapban egy nyilatkozatot tett közzé, a mely szerint sértett ellen semmiféle szabálytalan eljárás megállapítható nem volt, s így vádlott akkor sem járt volna el helyesen, ha ezen lapot is figyelembe vette volna és ennek megjelenése után ügyvéd collegájáról szóló nyilatkozatot szinte beküldte volna a kamarához:

tekintettel arra is, hogy ugy az ügyvédi kamara, mint pedig a rimaszombati ügyvédek köre ezen ügyben eljár és az ügyvédi kamara sem tartotta szükségesnek a vádlott által kért radikálisabb eszközökhöz való nyulást, és mert a vádlott által kért bizonyítás egyrészt ezen ügy összefüggésben nincsen is, de másrészt a sértett Hanko János, a kire a kérdéses végrehajtás vonatkozott sem tett semmiféle lépéseket sértett ellen, s így annak foganatosítása csak az ügy összehangolását és elodázását eredményezte volna, miért is azt a bíróság mellőzte s vádlottat mindezeket tekintetbe véve, hogy sértettel szemben rosakaratulag járt, hogy a feljelentése alaptalan volt, bűnösnek találta, s minthogy sértettet hatósága előtt büntethető cselekménnyel vádolta: cselekménye a Btk. 260 §-ba ütközik és annak tényálladékát állapítja meg, és abban kellett őt bűnösnek kimondani, — és mert a Btkv. 91. 92 §-ának alkalmazásához fennforogni kívánt körülmény elő nem fordult, mert hiszen vádlott a feljelentést collegájával szemben és mint jogászember tette, az ügyvédi kamara végzését megfelebbezte, — kartársai nyilatkozatát figyelembe nem vette, a gyűlésre el sem ment, pedig ott alkalma lett volna tiszta színt látni sértett dolgairól — az ítélet rendelkező részében meghatározott büntetését suttantani.

A költségekre vonatkozó intézkedés vádlott elítélésében leli indokát.

Kmft. Langhoffer s. k. kir. albiró.

1732. B. 1904. sz.

Ó Felsége a király nevében!

A rimaszombati kir. törvényszék mint felebbviteli büntető bíróság Vozary György kir. törvényszéki bíró elnöklete alatt dr. Kálniczky Géza és Domján Lajos kir. törvényszéki bírák, valamint Krayzell Miklós kir. törvényszéki aljegyző mint jegyzőkönyvvezető részvétele mellett, Hubay Miklós ellen rágalmazás vétsége miatt, a rimaszombati kir. járásbírósnál folyamatba tett és 1903. évi november hó 30-án 1903. B. 117/9. szám alatt kelt

*E rovat alatt közöltékért felelősséget nem vállal — a szerk.

előadások kezdődtek. Dr. Sigmund József az állami gyermek-menhely második-orsosa, központi oszta-ly- orvos két sikerült műtétét mutatott be, s egy gyógyultan távozott operált betegéről referált. Az érdekes és tanulságos előadást megénezték.

Majd dr. Krecs Gyula vashegyi bánya orvos egy ritka szülészeti esetet adott elő és dr. Zehery István kir. törvényszéki orvos olvasta fel a szenczációs csetneki rablógylókosság bűnperében a Sebök Iván elméleti állapotáról a megfigyelő orvosok által adott véleményét s az igazságügyi orvosi tanács két felülvéleményét. A jelen voltak feszült figyelemmel hallgatták a rendkívül érdekes előadást.

Az elnök mindhárom előadónak köszönetet mondott. Dr. Kármán titkár bejelentette a következő új tagokat: dr. Sigmund József, dr. Heincz Hugó roznói városi orvos, dr. Huszár Antal ragályi kórorvos, Palm Nándor megyei fő állatorvos, Kertész Lajos putnoki áll. állatorvos

Végül dr. Löcherer elnök köszönetet mondott a közgyűlésnek szíves türelméért, mire áttértek az orvosszövetség egyik külön ügyének tárgyalására.

A közgyűlés este 8-kor ért véget, mely után bankett következett.

A 160 terítékű banketton együtt volt Putnok és vidéke színe-java. Felköszöntőkben nem volt hiány. Gróf Serényi Béla, dr. Urszinyi Gyula, dr. Maurer Arthur, Balogh József miskolci gyógyszerész, Putnoky Móricz orszgy. képvis., Kecskényi Tivadar, Tomory Endre, Komoróczy Miklós és Friedl György mondtak sikerült tiszteket, Fekethe Nándor pedig talpraesett pohárköszöntőben éltette a hölgyeket.

A bankett után reggelig tartó táncmulatság volt, a melyen jelen voltak: Asszonyok: Fekethe Nándorné, Walther Gyuláné, Csizsár Lászlóné, Fodor Gusztávné, dr. Dienes Gyuláné, dr. Urszinyi Gyuláné, Kertész Lajosné, ifj. Lokesánszky Lajosné, Keresztesy Józsefné, Palecskó Lajosné, Zólyomi Jánosné, Járdánházy Dénesné, Feleki Ferenczné, Holczmann Sándorné, Zsaskovszky Ferenczné, Kovács Józsefné, özv. Dobrik Bertalanné, Adriányi Gyuláné stb. — Leányok: Fodor Sárika, Feleki Erzsike, Járdánházy nővérek, Holczmann Mariska, Dobrik Cornelia, Zólyomi Mariska, Lendvai nővérek.

A kiállítás eredményéről és a bíráló bizottság eljárásáról csak jövő számunkban számolhatunk be. Egyidejűleg közöljük, hogy tudomásunk szerint a mai nap folyamán tartják gyűlésüket ugyancsak Putnokon az ev. ref. egyház papjai és tanítói, valamint a megyei községi és körjegyzői egyesület is, a melynek lefolyásáról szintén jövő számunkban referálunk.

Hirek és vegyesek.

Uj püspök. A Vatikán és a korona közös meg-egyezése alapján — mint a P. H.-ban olvassuk — az Ivánkovits János lemondásával megüresedett roznói püspöki székre Balázs Lajos váci kanonok neveztetett ki. Az új püspök kinevezése ez idő szerint még nem publikáltatik.

Kinevezés. A belügyminiszter Gundelfingen József főispáni titkár fizetés nélküli miniszteri segédfogalmazót — főispáni titkári állásában való meghagyás mellett segédfogalmazóvá nevezte ki.

Ügyészváltás. Az egy. prot. főgimnázium igazgatótanácsában Institoris Endre megrongált egészsége miatt hosszú évtizedeken át viselt ügyészi állásáról lemondott. Lemondását az igazgató tanács őszinte sajnálattal és hervadtatlatlan érdemeinek jegyzőkönyvi megörökítésével vette tudomásul. Helyette egyhangulag Kubinyi Ferencz vármegyei főügyészt választotta meg iskola-ügyészé, a ki a megtisztelt bizalom előtt meghajolva, az állást elfogadta.

Koburg herceg vadászata. A pohorellai hercegi kastélyban nagy a sürgés forgás; szept. 22-ikén megérkeztek: Fülöp és Lipót kir. hercegek, másnap Dóra hercegnő és Günther herceg, s szerdán Keresztély herceg. A hercegi család most szarvasokra vadászik a nagykiterjedésű Garami erdőben.

Uj iskolaorvos. A helybeli egyesült prot. főgimnáziumnál Dr. Zehery István lemondásával megüresedett iskolaorvosi állás betöltésére Dr. Meskó Miklós vármegyei tiszti főorvost sikerült megnyerni, — s így ezután ő fogja előadni az iskolában az egészségügyet is.

Kitüntetés munkák. A kereskedelmi miniszter az egyesült magyarhoni üveggyárak ujtantalvölgyi telepén 40 év óta működő Zenczkó János üvegfurót elismerő oklevéllel és 100 korona jutalommal tüntette ki. Az oklevélet és a díjat a miskolci kereskedelmi és iparkamara nevében Pflieger J. alelnök ma okt. 1-én adja át a kitüntetett derék munkásnak.

Eskütétel. Fodor Zoltán a helybeli kir. törvényszékhez kinevezett albiró szept. hó 27-ikén letette a hivatalos esküt, s megkezdte bírói működését.

Hivatalvizsgálat. A helybeli m. kir. posta- és távirádahivatalnál m. hó 28—30-ikáig hivatalvizsgálatot tartott Klebersberg Géza kassai postai igazgatósági s. titkár. A nagy pontossággal és lelkiismeretességgel vezetett hivatalban bizonyára mindent teljesen rendben talált a vizsgáló segédtitkár.

Iskolai gondnoksági ülés. Az állami polgári leányiskola s az állami fiú és leányiskola gondnoksága Lukács Géza elnöklete alatt szept. hó 25-ikén ülést tartott, melyen Kubinyi Aladár, Szemann Endre és dr. Löcherer Tamás letették az esküt, Varga Lajos lemondása pedig tudomásul vétetett. A polgári leányiskola ügyeiről Kathona Géza igazgató, gondnoksági jegyző referált. Bejelentette, hogy a ministerium az ének tanítással újból Matolcsy Pált bízta meg s egy 6-ik tanerő kinevezése érdekében feliratot intéztek a ministeriumhoz, azonban a kérelmet a miniszter ez időszerint nem teljesíthette. Tudomásul szolgált, hogy a polgári iskolába 129 növendék vétetett fel. Dr. Szabó Károly eddigi iskolai gondnok állásáról való lemondását szintén tudomásul vették s eddigi működéséért elismerést és köszönetet szavaztak. A gondnoki teendők ellátásával addig míg e tisztet betöltetik, — az igazgató bízott meg. Indítvány csupán Dr. Cziner Miksa gondnoksági tag részéről tétetett a hitoktatási órákon a növendékek célszerűbb elhelyezése és az

illemhelyek javítása és rendben tartása érdekében. A helyesléssel fogadott indítvány értelmében fog az intézőség eljárni. Az elemi iskolák ügyéről Matolcsy Pál leányiskolai igazgató referált a fiúiskola igazgatójával történt megállapodás szerint.

Október 6. Október hatodikát pénteken d. e. 9 órakor a helybeli egy. prot. főgimnázium tanári kara és ifjúsága ez évben az eddigieknél nagyobb nyilvánosság előtt fogja megünnepelni. A hazafias gyászünneppel a tornacsarnokban lesz. Az érdeklődő nagyközönséget ez úttal hívja meg az ifjúsági Tompa-kör elnöksége. Külön meghívót nem ad ki.

Eltávozás. Dr. Markó János ügyvédjelölt, ki Molnár József ügyvéd irodájában mint ügyvédjelölt volt alkalmazva és az ügyvédi kar, valamint a kir. bíróságok teljes rokonszenvét bírta, folyó hó 26-án távozott el Budapestre tanulmányai kibővítése céljából. Mi az eltávoztban egy munkatársat, társadalmunk, különösen pedig az ifjú gárda egyik agilis tagját vesztette el benne. —

Eljegyzés. Fritsch Ferencz rimaszécsi kir. bíró f. hó 24-én tartotta eljegyzését Hámos Arankával.

Vizsgálat. A vármegye területén levő járási számvévek ügykezelését — mint halljuk — Ragályi Géza m. kir. számvizsgáló a lefolyt héten vizsgálta meg az ő szokott alaposságával.

Esküvő. Feledy Ferencz volt rimaszécsi albiró, jelenleg a szepes várallyai kir. járásbírószék vezetőbirája szept. hó 23-ikán szombaton tartotta esküvőjét Tóth Irénnel. Tanúk voltak: Kolbay Sándor kir. törvényszéki bíró és Gaál Emil a „Dordrecht“ tisztviselője.

Kinevezés. Koczman Géza roznói kir. járási erdőgondnokot m. kir. erdészszé, Nagy László végzett erdész-akadémikust, néh. Nagy Ferencz volt polgármesterünk fiát pedig a nagybányai erdőhivatalhoz díjas erdészgyakornokká nevezte ki a m. kir. földművelésügyi miniszter. — Fábrián Béla erdészjelölt, nyustyai erdőgondnok pedig egy fizetési fokozattal lépett elő.

Kinevezés. A m. kir. belügyminiszter Matisz István felmentésével a sebespataki anyakönyvi kerületbe Piacsek Camill körjegyzőt nevezte ki állami anyakönyvvezetővé.

Uj körjegyző. A rónapataki körben megüresedett körjegyzői állásra 5 pályázó közül nagy többséggel Papp Dezső volt barkácsi körjegyzőt választották meg.

Esküvő. Iványik István bányamérnök, Iványik György helybeli mészkő iparos derék fia m. hó 27-én tartotta esküvőjét Selmezbányán Lamer Mariskával, Csányi Ottó városi főszámvévo kedves gyámleányával.

Eljegyzés. Rudnay Gyula itt működő fiatal festőművész Budapestről szeptember hó 23-án eljegyezte Török Margitkát Vashegyről.

Ferenci emléké ügye. Szept. hó 29-én délben Kammerer Ernő miniszteri tanácsos és Ströbl Alajos szobrász-művész váratlanul városunkba érkeztek s azonnal felkeresték dr. Kovács László polgármestert, hogy vele a Ferenczy exhumálás és az emléké elhelyezése tárgyában értekezzenek. Mindketten azon véleményüknek adtak kifejezést, hogy az emléké legméltóbban csak a református templomban volna elhelyezhető, melyet megneveztek s a helyet is kijelölték, hová a sarkophág jöjjön. Kijelentették, hogy az ev. ref. egyház tanácsához ez ügyben memorandumot fognak intézni, melyben az egész tervet részletesen kifejtik s ennek alapján azon reményüknek adtak kifejezést, hogy kedvező tervük sikerülni fog; kijelentették azt is, hogy a Ferenczy relikviákból semmit sem akarnak elvinni s hogy czéljuk csupán a remek sarkophág és az Euridike-szobor méltó elhelyezése; ezek a falba jönnének s felé a művész, Ströbl által készített domborművű arcképe s a protestáns templom egyszerűségének megfelelő díszítés. — Megígérték a polgármesternek, hogy legközelebb az egész tervből bő tájékoztatást nyújtó memorandumot küldenek a városnak is. — Délután a vendégek elutaztak Jánosiba az ottani régi templom megtekintésére.

A Sebök-ügy epilógusa. Az ismeretes Sebök-ügyben vármegyénk alispánja véghatározatilag elrendelte, hogy a törvényes gyám köteles Sebök Ivánt 8 nap alatt elme-, avagy ideg-gyógyintézetbe állandó felügyelet és gyógykezelés végett elhelyezni. A véghatározat tartalma az, hogy ezen véghatározat végrehajtását felvevő az nem késleltetheti. — Ezzel az erőlyes intézkedéssel azt hisztük, hogy a Csetneken uralgó izgatott hangulat meg lesz szüntetve. — Alispánunk véghatározata a vrm. főorvos beható vizsgálatán alapszik s idáig azért nem volt részéről hatósági intézkedés tehető, mert időt kívánó tiszti főorvosi vizsgálatnak kellett ezen intézkedést megelőznie.

A helybeli konzervgyár r. t. igazgatósága és felügyelősege mint megirtuk — mult hó 22-ikén együttes ülést tartott, melyen a gyár kezelését 1907 január hó 1-ig terjedő időre átadták Braun Zsigmond és Braun Gyula helybeli kereskedő vállalkozóknak. A vagyongyógykezelési szerződést is megkötötték, s az új kezelők már megkezdtek működésüket.

Szélhámosság fotóemil fényképekkel. — Rosenfeld Mór ungvári születésű ügynök évek óta megrendeléseket gyűjt az egész országban fotóemil tárgyak és életnagyságú arcképfestészetre; — minden megrendelésnél a képekért kialakított összeg felét avagy egyneved részét előre felvette s ezt nyugtázta is a megrendelő jegyzéken. — Azonban a megrendelők bizalmával csalárd módon visszaélt, amennyiben a pénz zsebre vágta s a megrendelők sem az átadott fényképeket, sem pénzüket, sem a megrendelt képeket meg nem kapták. Városunk és vármegyénkben is számtalan embert megkárosított, s ezek közül többen utána jártak a dolognak, — irtak a megrendelő jegyzéken lévő László Albert budapesti gyárosnak, sürgetvén a képeket, — a levelek azonban mind visszajöttek Budapestről azzal a megjegyzéssel: „ezimzett ismeretlen“. — A becsapott emberek Rosenfeldet a helybeli járásbírósnál feljelentették. — A kir. járásbírószék megindította a nyomozást, — s a miskolci rendőrség e nyomozás alapján el is fogta s átszállították a rimaszombati ügyészség fogházába. — F. hó 27-én volt ez ügyben a tárgyalás Langhoffer albiró vezetése mellett. — Rosenfeld beismerte, hogy a pénzelőlegeket s a fényképeket átvette, — azonban azzal védekezett, hogy ő nem tudta, hogy a rendelvények el nem küldettek a gyáros által. Beigazoltatott azonban a család, Rosenfeldet 7 hónapi fogházra ítélte a bíróság.

ítélettel befejezett bűntényben a vádlott részéről a bűnösség megállapítása miatt a Bp. 385. §. 1. c) pontjában a hatáskör átlépése miatt a Bp. 384. §. 4. pontjában körülírt semmisségi ok alapján használt felebbezés folytán, dr. Musotter Miklós kir. alügyész mint közzévalóknak a sértettnek és vádlottnak jelenlétében 1904. évi április hó 16-án megtartott nyilvános főtárgyalás alapján a vád- és védelem meghallgatása után következőleg **ítélt**:

A kir. törvényszék az első bíróság ítéletét a büntetés kiszabására vonatkozó rész kivételével helyben hagyja, a büntetés kiszabására vonatkozó részét pedig a Bp. 554. §. a értelmében a Bp. 385. §. 3. pontjában körülírt semmisségi ok alapján megsemmisíti s vádlott büntetését a Btkv. 92. §-ának alkalmazása mellett a Btkv. 260. §-a értelmében 15 nap alatt különbeni végrehajtás terhe mellett fizetendő, az 1902. évi XXVII. t.-cikk 3. §-ában meghatározott cselekmény fordítandó s behajthatatlanság esetén a Btkv. 53 §-a értelmében (20) husz napi fogházra átváltoztatható 200 korona pénzbüntetésben állapítja meg s kötelezi vádlottat, hogy dr. Cziner Miksa sértettnek fellebbezési eljárási költség címén 20 koronát 15 nap alatt végrehajtás terhe mellett megfizessen.

Indokok: Az első bíróság ítélete ellen vádlott a bűnvádi eljárás megindítása, bűnössége megállapítása, a hatáskör átlépése s a valódiság bizonyításának mellőzése miatt a Bp. 385. §. 1. a) és c) pontja és a Bp. 384. §. 4. és 9. pontjában körülírt semmisségi okok alapján fellebbezést jelentvén be; kérte az első bírói ítélet megsemmisítése mellett a vád alól való felmentését.

Vádlott a felebbezési főtárgyalás során fellebbezését fenntartván, azzal védekezett, hogy a sértett ellen tett fegyelmi feljelentését hírlapi közlemény alapján közérdekből és jó hiszeműen tette s kérte a valódiság bizonyításának megengedését s e célból az 1904. évi 354. B. sz. büntügyi iratoknak beszerzését s tanúk kihallgatását.

A fellebbezési tárgyalás során felek előadásából, az előadó előterjesztése folytán az első bírósági és a miskolci ügyvédi kamarától beszerzett 1904. évi 173. számú fegyelmi iratokból megállapítható tényállás szerint bizonyítást nyert, hogy vádlott a miskolci ügyvédi kamarához 1903. év február hó 25-én 225—1903. szám alatt beadott fegyelmi feljelentésben az ehhez csatolt „Gömöri Hírlap” című hetilap 1903. év február hó 22-én megjelent 8-ik számában „Egy kis példa” című vezércikkben foglaltak miatt fegyelmi eljárás megindítását kérte, mely kérelmével a Kamara 1903. évi 458. és a m. kir. Curia 1903. évi 359. k. számú végzésével jogerősen elutasított s panaszához mellékelte hírlap példányban foglalt vezércikk dr. Cziner Miksa ügyvéd sértett ténykedésére vonatkozó tartalma valótlannak nyilvánított.

Vádlott úgy az első bírói mint a fellebbezési eljárás során kérte a valódiság bizonyításának a megengedését, miután azonban a Btkv. 254. §. 3. pontja szerint az állítás valódisága bizonyításának nincs helye és az még a sértett fél kívánatára sem engedhető meg, ha az állított tényre nézve jogervényes felmentő ítélet vagy megszüntető határozat hozható és kétségtelen, hogy a Btkv. 260. §-ában foglalt „hatóság” kifejezés alatt, büntülő hatóság értendő s az ügyvédi kamara fegyelmi bírósága is ilyennek tekintendő és úgy jogerős megszüntető határozatával szemben a valódiság bizonyítása megengedhető nem volt.

Ennélfogva az első bíróság nem sértette meg a törvénynek a védelem szempontjából lényeges rendelkezését akkor, midőn a valódiság bizonyítása iránti indítványt elutasította s hatáskörét sem lépte át akkor, midőn a Btkv. 240. §-ába ütköző rágalmas vétség felett ítélezett, mert az 1897. évi XXXIV. t.-cikk 18. §. 6. ik pontja és a Btkv. 260. §-a alá eső rágalmas vétségét az ott meghatározott esetek kivételével a kir. járásbírók hatáskörébe utasítja.

Mindezeknél fogva, miután az első bíróság a büntető törvénynek megfelelő rendelkezését helyesen alkalmazta abban a kérdésben, hogy a vád alapjául szolgáló tett megállapítja-e a Btkv. 260. §-ában meghatározott rágalmas vétségének tényállását s a bűnvádi eljárás megindítását kizáró ok sem forgott fenn az első bíróság ítéletének erre vonatkozó részét helyben hagyni kellett.

A büntetés kiszabása tekintetében a fellebbezési bíróság tekintettel volt vádlott jóhiszeműségére, mit azon körülmény támogat, hogy hírlapi közlemény alapján tette feljelentését és hogy művelt emberre maga az elítélés ténye is rendkívüli súlyos jogkövetkezmény, ennél fogva miután az első bíróság ítéletében ezen körülményeket figyelmen kívül hagyta s jelen mulasztás a Bp. 385. §. 3. pontjában körülírt semmisségi okot képez, mely ha vádlott sérelmére szolgál, hivatalból veendő figyelembe, ennél fogva az első bíróság ítéletének a büntetés kiszabására vonatkozó részét a rendelkező részben hivatkozott törvényszakaszok értelmében megsemmisítette s miután a vádbeli cselekményre a törvény szerint kiszabandó volt fogházbüntetésnek még legrövidebb tartamában való alkalmazását is tulságos súlyosan találta, mérlegelve a fent részletezett nyomatékos enyhítő körülményeket a Btkv. 92. §-a alkalmazta, mihez képest a büntetést pénzben szabta ki. Az ítélet egyébként a Bp. 480 §-án alapszik.

Kir. törvényszék mint felebbezési büntető bíróság Rimaszombatban, 1904. április 15.

Kálniczky Géza,
kir. törvényszéki előadó bíró.

Kubinyi Aladár,
kir. törvényszéki elnök.

Hivatalos másolat.

1903 B. 117—12. sz.

Ó Felsője a király nevében a m. kir. Curia.

Rágalmas vétség miatt vádolt Hubay Miklós ellen a rimaszombati kir. járásbíró előtt folyamatba tett s ugyanott 1903. évi november hó 30-án B. 117—9. sz. alatt a rimaszombati kir. törvényszék által pedig a vádlottnak fellebbezésére 1904. évi április hó 16-án 1732 sz. a. kelt ítélettel elintézett bűnvádi pert a vádlottnak semmisségi panasza folytán 1904. évi október hó 19-ik napján tartott nyilvános tárgyaláson a koronaügyésznek meghallgatása után vizsgálat alá vevén, következő **végzést hozott**:

A semmisségi panasz elutasítatik.

Indokok: A kir. törvényszéknek másodfoku íté-

lete ellen ennek kihirdetésekor a vádlott bűnösségének megállapítása miatt a B. P. 556. §-a értelmében a B. P. 385. §. 1. a) pontjában foglalt semmisségi ok alapján, mert a bíróság a büntető törvény megfelelő rendelkezését tévesen alkalmazta ama kérdésben, hogy a vád alapjául szolgáló tett megállapítja a B. T. K. 260. §-ában meghatározott rágalmas vétségének tényálladékát, miután az ügyvédi kamara fegyelmi bírósága nem oly hatóság, mely előtt a B. T. K. 260. §-ában meghatározott rágalmas vétség elkövethető; továbbá a B. P. 385. §. 1. C. pontjában foglalt semmisségi ok alapján, mert a bíróság a büntető törvény megfelelő rendelkezéseit ama kérdésekben is tévesen alkalmazta, hogy a beszámíthatóságot, a bűnvádi eljárás megindítását, vagy a büntethetőséget kizáró ok és melyik forog fenn, miután a feljelentés folytán a fegyelmi eljárás nem indult meg s sértett csak igazolásra szólítottott fel s nyilatkozatának benyújtása után az eljárás megszüntetett s így hatóság előtti rágalmas vétség fenn nem forogván, ellenében a bűnvádi eljárás nem is lett volna megindítható s ő azért nem is büntethető s miután közérdekből teljesen jóhiszeműen járt el, cselekménye be sem számítható, semmisségi panaszt jelentett be és azt írásban indokolta.

Mint hogy azonban a kir. Curia határozatának hozzászólásával a Bp. 557. §-ának harmadik bekezdéséhez képest alkalmazandó 437. §-ának első bekezdése szerint a kir. törvényszék által valóknak elfogadott tények veendőek alapul.

Mint hogy a kir. törvényszék azokat a tényeket fogadta el valóknak, hogy vádlott a miskolci ügyvédi kamarához 1903. évi február hó 5-én 225—1903. sz. a. beadott fegyelmi feljelentésében, az ehhez csatolt „Gömöri Hírlap” című hetilap 1903. évi február hó 22-én megjelent 8-ik számában „Egy kis példa” című vezércikkben foglaltak miatt dr. Cziner Miksa ügyvéd sértett ellen fegyelmi eljárás megindítását kérte, mely kérelmével a kamara, mint fegyelmi bíróság 1903. évi 458. és a m. kir. Curia 1903. évi 359. k. számú végzésével jogerősen elutasított s a panaszához mellékelte hírlap példányban foglalt vezércikk dr. Cziner Miksa ügyvéd sértett ténykedésére vonatkozó tartalma valótlannak nyilvánított, illetve jogerős megszüntető határozat hozott;

minthogy ezek a tények, tekintettel arra, hogy az ügyvédi kamara fegyelmi bírósága a kir. törvényszéknek vonatkozó helyes indoklása s a B. T. K. 164. és az 1874. XXXIV. t. 75 §-ának rendelkezése szerint hatóságot képez, a B. T. K. 260. §-ában meghatározott rágalmas vétségének tényálladékát megállapítják;

minthogy továbbá a kir. törvényszék nem fogadott el valóknak olyan tényeket, a melyeknek alapján a beszámíthatóságot, a bűnvádi eljárás megindítását, vagy a büntethetőséget kizáró ok valamelyikének fenforogása megállapítható;

s minthogy ekként ezekben a kérdésekben a kir. törvényszék a büntető törvénynek megfelelő rendelkezéseit nem alkalmazta tévesen;

ezenél fogva vádlottnak a B. P. 385. §. 1. a) és c) pontjai alapján használt semmisségi panasza mint alaptalan a B. P. 437. §-ának negyedik bekezdése értelmében elutasítandó volt.

Kelt Budapesten, 1904. évi okt. hó 19-ik napján.

Szabó Miklós s. k.

Mezei János s. k. előadó.

8548—B. 1904.

Végzés.

Ezen Curiai végzés erejében az iratoknál megtartatik, hiteles másolatban a felekkel közöltetik, egy-szersmind büntetés végrehajthatósága szempontjából az I.—II. bírósági ítélet és a curiai végzés egy-egy példány a járásbírósnál megtartatik, az iratok pedig a kir. ügyészségnek 3561—904. sz. a megkeresése folytán átküldetnek.

Rimaszombat, 1904. november 2-án.

Langhoffer, kir. aljársbíró.

Butorozott szobák.

A volt **róm. kath. iskola** földszintjén két külön bejárattal bíró utcai szoba — butorozva és kiszolgálattal vagy anélkül — **berbe kiadó**.
Értekezhetni lehet bármikor **ugyanott**. 1—3

A „Tompa”-szállodában

Gede István vendéglős kitűnő minőségű „**Rizling**” bornak literjét 32 krajczárjával, a „**Kardarka**” **sillert** pedig 28 krajczárjával — utczán át kimérve árusít. — Elfogad bejáró étkezőket havi 30 koronáért. 24—26

Kiadó butorozott szoba.

Rimaszombatban, a **Jánosi-utoza 15. sz. alatt**, a volt gimnáziummal szemben egy kényelmes, világos és csinosan berendezett butorozott utcai szoba — külön bejárattal — azonnal kiadó; esetleg ugyanott **koszt is kapható**. 1—3

Kiadó bolt, eladó ház.

A **Tompa-tér** és **Andrássy ut sarkán**: 1. sz. számú házban egy szép bolthelyiség berbe vehető. — **Kossuth-utoza 41** számú ház, szépen rendezett udvar és kerttel eladó. — Értekezhetni lehet **Andrássi László** fényképésszel. 2—*

Tervpályázati hirdetmény.

4005. kgy. sz. — Rimaszombat r. t. város tanácsa titkos jellegű pályázatot hirdet a „**Három Rózsa**” vendéglő átalakítási terveire. A program: részletes, kivitelre felhasználható átalakítási pályaművek készítése, a szükséges alaprajzokkal, metszetekkel, homlokzatokkal, a megadott helyiségek betervezésével. A megengedhető építési költség 115000 korona, a kitűzött pályadíjak az első díjra érdemesített mű részére 800 korona, a második részére 400 korona, a harmadik részére 200 korona. — Pályázhat minden magyar honos, szakképzett egyén. — Pályázati művek beadásának határpája **1905. év november 15-ének** d. e. 11 órája. — A lepecsételt, jellegű ellátott pályaművek felett a döntést erre a célra kijelölt pályabírószék eszközli, mely a díjazott műveken kívül bármely pályaművet megvehet szabad belátása szerint. E részletes tervpályázati feltételek, valamint a „**Három Rózsa**” épületének jelenlegi tervei a városházán a kiadóhivatalban naponként megtekinthetők. A pályázati feltételeknek meg nem felelő pályaművek a pályázatból érdemleges bírálat nélkül kizáratnak.

Rimaszombat, 1905. szeptember 26.

Dr. Kovács, polgármester.

Kereskedő tanuló.

Egy jó családból való, jó magaviseletű 13—14 éves fiú — bárminő vallásu — **Heksch Bertalan** rimaszombati fűszer-, csemege- és lisztkereskedésében **azonnal** fel fogadtatik. 1—*

Árverés.

4202. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Szerényi János** kérelme folytán a végrehajtási árverés joghatályával bíró önkéntes árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 144, 146, 204. és 205. §§-ai értelmében a rimaszombati kir. törvényszék területén lévő, Rimaszombat városában s a rimaszombati 363 ik számú telekjegyzőkönyvben foglalt Szerényi János 1357. és 1356. hrzi számú beltelkére s azon épült Jánosi utca 38. szám alatti emeletes közházra s melléképületeire 24000 koronában megállapított kikiáltási árban elrendeltetik s annak megtartására határnapul **1905. évi október hó 5-ik napjának** d. e. 10 óráját tűzte ki.

Az árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10 %-át, vagyis 2400 koronát készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. cikk 42. §-ában jelzett és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt Igazságügyiminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezeihez letenni, avagy az 1881. évi LX. törvényezikk 170. §-a értelmében bánatpénzének a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt az árverés megkezdése előtt átszolgáltatni.

Rimaszombati kir. törvényszék mint tkkvi hatóság 1905. évi aug. hó 21-én.

2—2

Pongrácz, kir. tvszéki bíró.

Pályázati hirdetmény.

A rimaszombati m. kir. **földmives iskola** gazdaságában

gépész-kovácsi állásra

1906. január 1-ére pályázatot hirdetek.

Evi fizetés 600 korona készpénz, 3-20 q buza, 9 q rozs, 365 liter tej, 8 m³ tűzifa, 1200 □-öl tengeri föld. Természeti lakás 200 □ öl kerttel, sertés- és baromfi-állal. Inas tartásra 4 5 q rozs. Gyermeknek helyben ingyen oktatás.

Pályázóktól megkivánatik a gépkezelésben és lovaslásban teljes jártasság és szakavatottság, józan élet és jó magaviselet.

Pályázni szándékozók **november 30-ig** a fenti kivánalmakat igazoló okmányaikkal személyesen jelentkezzenek bármely hétköznapon d. e. 8 tól 12-ig az igazgatósági irodában.

1—4

Fekete Pál, igazgató.

Hirdetmény.

388. sz. — Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a rimaszombati kir. törvényszéknek 1905. évi 4762. számú végzése következtében **dr. Stern Jakab** ügyvéd által képviselt **Pólos Mihály** javára **Kossuth József** ellen 1750 korona s járulékaik erejéig 1905. évi augusztus hó 9-én foganatosított biztosítási végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 14107 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: buza, gabona, árpa, zab, széna, szarvasmarhák, lovak, sertések, kocsik, szekerek, ekék, gépek, malom henger szék nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a rimaszécsi kir. járásbírószék 1905. évi V. 266/2. számú végzése folytán 1750 korona tökéketelés, ennek 1905. évi augusztus hó 5-ik napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltó díj és eddig összesen 173 kor. 74 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig Csizben, a helyszínen leendő megtartására **1905. évi október hó 16-ik napjának** d. e. 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatalnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet igézőnek, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

A mennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Rimaszécs, 1905. évi szept. hó 18. napján.

Kovács Géza, kir. bir. végrehajtó.